

การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย
ศึกษาเปรียบเทียบการเมืองระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ.2551-2553)
กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2556)

The Participation in Political and Political Development in Democracy Regime,
to Compare between the Government of Mr. Abhisit Vejjajiva (2008-2010) and
Miss Yingluck Shinawatra (2011-2013)

จำเนียร โฉมงาม*

Jumnien Chomngam

ดร.ณัฐวุฒิ บุ่งจันทร์**

Dr.Nuttawut Bungchan

ดร.สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล***

Dr. Suchinchayun Pethnin

ดร.อภิไท สอนทอง****

Dr.Apithai Sonthong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยศึกษาเฉพาะ เหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ จากประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 6 จังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย นครสวรรค์ และ กำแพงเพชร จำนวน 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการหาค่าสัมสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1. รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าสังเกตการณ์ ตลอดจนการชุมนุมเรียกร้องจากกลุ่มต่างๆ รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเปิดโอกาสให้ชุมนุมอย่างสงบ การ ส่งตัวแทนเข้าอภิปรายและให้ประชาชนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมโครงการที่รัฐบาลจัดขึ้น 2. ประชาชนมีความ

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีสัดส่วนสูงกว่ารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 3. ตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ต่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ตัวแปรรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมือง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง / การพัฒนาทางการเมือง / ระบอบประชาธิปไตย

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the political participation levels of Thai people in the certain periods of the governments of Mr. Abhisit Vejjajiva and Miss Yingluck Shinawatra; 2) to compare opinions of people, categorized by genders, ages, occupations, incomes, and education levels, on the political participation in the government terms of Mr. Abhisit Vejjajiva and Miss Yingluck Shinawatra; and 3) to find out the relationship of the political participation and political development in democracy regime. The samples for this research were 500 people who lived in 6 provinces of Lower North provinces of Thailand; Phetchabun, Phichit, Phitsanulok, Sukhothai, Nakhornasawan, and Kamphangphet. Data were collected by using questionnaires and the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of research showed that: 1. In the period of Mr. Abhisit Vejjajiva's government, people had political participation in voting, observing political situation, and claiming gatherings from different groups. For the political period of Miss Yingluck Shinawatra's government, people were opened to have peaceful claiming congregations, sent a representative to join discussion, and took part in the activities organized by the government. 2. When comparing the political participation in the period of the two governments, it was found that people had higher political participation in the term of Mr. Abhisit Vejjajiva's government than in the political time of Miss Yingluck Shinawatra's government. 3. The result of the hypothesis testing showed that the variables of gender, age, occupation, income, and education level were significantly related to the political participation and the opinions on political development. However, only in political term of Miss Yingluck Shinawatra's government was the variable of income found unrelated to the opinions on the political development.

Keywords: Political Participation / Political Development / Democracy Regime

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln) ได้ให้คำนิยามของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ที่ได้รับการยอมรับและนำไปอ้างอิงกันอย่างกว้างขวางว่า “การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อ

ประชาชน” (government of the people, by the people, and for the people) (ประยุทธ์ หงษ์ทองคำ, 2542 , หน้า 13)

ความหมายของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว อำนาจอสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรง (Direct Democracy) นั้น เป็นอุดมคติ เพราะในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้ จึงเกิดรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Indirect Democracy or Representative government) โดยประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตน แล้วผู้แทนเหล่านั้นมีหน้าที่ร่วมกันกำหนดทั้งผู้ปกครอง (รัฐบาล) นโยบาย และวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งเป็นหลักการและกระบวนการทางการเมืองการปกครองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยตามคำนิยามของอับราฮัม ลินคอล์น

การที่ประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรง หรือการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนนั้น เป็นกลไกเบื้องต้นของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทุกกระบวนการ ทุกระดับ และทุกมิติ จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ประชาชนต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อหรือสนับสนุนต่อหลักการประชาธิปไตย เช่น มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง หรือติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ประชาชนต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองตามที่คณะที่ว่า “กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องเอาใจใส่รับผิดชอบ จะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธให้พ้นความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่” หรือ “การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน” (ประยุทธ์ หงษ์ทองคำ, 2542, หน้า 7)

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political Participation) จึงเป็นหัวใจของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยแบบตะวันตก แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ประชาชนทั้งหมดต้องการที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง เพราะยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่พอใจที่จะเป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง และหากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากเกินไป ก็อาจจะไม่เกิดผลดีได้ เนื่องจากในบริบทของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ประชาชนจะมีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งรูปแบบหรือวิธีการ และขอบเขต กลุ่ม หรือ จำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ยังขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาทางการเมือง ความตื่นตัวในทางการเมือง และวุฒิภาวะทางการเมืองหรือภูมิปัญญาทางการเมืองของประชาชน เป็นสำคัญด้วย

การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน จึงมีไข่มุมเพียงการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนหรือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองรูปแบบอื่น รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น และประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองก็ได้จำกัดว่าต้องเป็นชายหรือหญิง หรือต้องอายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือต้องไม่เป็นผู้ทุพพลภาพ หรือต้องสำเร็จการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองนั้น วิฤตการณ์เรียกร้องสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นบ่อยๆ ในสังคมการเมืองของประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย เช่น การเรียกร้องของขุนนางอังกฤษที่จะมีมหากฎบัตร หรือ แมกนาคาร์ตา(Magna Carta) เพื่อขยายสิทธิมีส่วนร่วมในทางการเมืองของคนอังกฤษ การเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาจีนที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน เมื่อปี พ.ศ. 2527 การเปลี่ยนแปลงการปกครองไทยเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 หรือการปฏิรูปขยายขอบเขต กลุ่ม หรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญวัตถุประสงค์หนึ่ง (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2543, หน้า 18)

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นพัฒนาการมีส่วนร่วมในทางการเมืองไทยแบบพหุนิยม (Pluralism) หรือ เป็นแนวความคิดที่เคารพความแตกต่าง (Difference) และความหลากหลาย (Diversity) ในมิติต่างๆ ของผู้คนในสังคม ตั้งแต่การเมืองส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการผลักดันหรือการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ก่อให้เกิดภาวะชุมชนเข้มแข็ง หรือที่เรียกว่า “ประชาสังคม” ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอแนวความคิดเรื่องพหุนิยมกันมาตั้งแต่ยุคแห่งการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516 แต่หลังจากช่วงนั้นอุดมการณ์ประชาธิปไตยได้เลือนลางหายไป และมีแนวความคิดของสังคมนิยมเข้ามาแทนที่และจนกระทั่งทศวรรษที่ผ่านมานี้ (นับจากเหตุการณ์พฤษภา 2535) เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการปฏิรูปการเมืองไทย ประชาชน นักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับ “การมีส่วนร่วมในทางการเมือง” (Political Participation) มากเป็นพิเศษ จนดูเหมือนว่าจะเป็นคำที่มีความหมายยิ่งใหญ่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับตั้งแต่การก่อตั้งของร่างรัฐธรรมนูญ เจตจำนงของสภาร่างรัฐธรรมนูญ สารสำคัญของรัฐธรรมนูญล้วนมีผลให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองทุกมิติมากยิ่งขึ้น และยังได้ขยายการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน (Basic Rights or Fundamental Rights) และสิทธิของพลเมือง (Citizens Rights) เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และสมัครรับเลือกตั้ง เสรีภาพในการรวมกันเป็นพรรคการเมือง เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นั้น นับเป็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่ของการปฏิรูปการเมือง ทำให้ประชาชนมีช่องทางเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองในทุกมิติทั้งในแนวราบ (รูปแบบหรือวิธีการ) และแนวตั้ง (ขอบเขตหรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมือง) โดยบัญญัติไว้ชัดเจนในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 76 ดังนี้

“มาตรา 76 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”

นอกจากนั้น บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีกหลายมาตราก็ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมเด่นชัดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในรัฐธรรมนูญทั้ง 18 ฉบับ ที่ประเทศไทยเคยใช้มา สิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงได้เปิดกว้างขึ้นทั้งด้านรูปแบบ หรือวิธีการของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน และขอบเขต กลุ่ม หรือจำนวนของประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมือง ก่อให้เกิด “ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” (Participatory Democracy) และสร้าง “ระบบพหุการเมือง” (Plural Politics) ที่นำไปสู่ “การเมืองภาคพลเมือง”(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540)

ประชาชนจะได้ใช้สิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้หรือไม่นั้น ยังไม่อาจสรุปได้ เพราะในกระบวนการทางการเมืองมีปัจจัยอื่นอีกมากที่เป็นตัวแปร ทำให้เกิดกระบวนการและพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมือง ซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่ได้ใช้สิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ก็ได้ นอกจากนั้น การนำแนวความคิดของประเทศตะวันตกมาใช้ ในกระแสนวัตกรรมทางการเมืองไทยและวิวัฒนาการทางการเมืองไทยแบบดั้งเดิมนั้น จะเกิดผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างไร เป็นประเด็นที่ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนจะต้องผลักดันให้ประชาชนได้ใช้สิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อสร้างระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory

Democracy) และพหุสังคม (ประชาสังคม) – พหุการเมือง (Plural Society – Plural Politics) ให้เป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสมดุลทางการเมืองต่อไป

จากการที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น การมีส่วนทางการเมืองของประชาชนนับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง อันนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ยิ่งปัจจุบันความต้องการในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เพิ่มขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย จำเป็นที่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปกครองของรัฐบาล ก็เพราะเหตุที่ว่า การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยจะยึดหลักอุดมการณ์ที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั่นคือ ประชาชนมีสิทธิและอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองตนเอง โดยอาศัยวิธีการการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะยังผลให้ประชาชนมีสิทธิเหนือการคัดเลือกผู้นำตลอดจนมีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการดำเนินนโยบายการบริหารซึ่งนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลจะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งจะนำพาการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การศึกษาคำนี้จึงเป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยทำการศึกษาในช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ.2551-2553)และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.2554-2556)เป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากพรรคการเมืองทั้งสองพรรคถือว่าเป็นพรรคที่มีขนาดไม่ต่างกัน เป็นพรรคที่เป็นคู่แข่งกันมาโดยตลอดเมื่อหลายปีที่ผ่านมา อีกทั้งยังมีนโยบายและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองค่อนข้างแตกต่างกันโดยเฉพาะการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการศึกษาเรื่องนี้จะทำให้ทราบการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละช่วงรัฐบาลของประชาชนตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยให้มีความมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยที่จะศึกษาเฉพาะเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะกับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จำแนกตามสถานภาพของประชาชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง 6 จังหวัดได้แก่ เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย นครสวรรค์และกำแพงเพชร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 3,990,072 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง 6 จังหวัดได้แก่ เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย นครสวรรค์และกำแพงเพชร ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1.1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

1.2 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นการใช้สิทธิชุมนุมโดยสงบการใช้สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์การใช้สิทธิรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์การใช้สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการการใช้สิทธิมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย ความเสมอภาคเท่าเทียมกันการสร้างเสถียรภาพการเมืองและการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบการพัฒนาการบริหารและกฎหมายการพัฒนาการเมืองทำให้ระบบการเมืองทันสมัยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

2.1 ด้านความตรง (validity) ของแบบสอบถาม ใช้การหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) จากผู้เชี่ยวชาญการวิจัย 5 ท่าน คือ รศ.ดร. วัลลภ รัตนตรานนท์ ดร.ณัฐภูมิ บึงจันทร์ ดร.อภิไท สอนทอง ดร.สมบัติ บุญเลี้ยง และ ดร.สุชินชัยนต์ เพ็ชรนิล โดยใช้ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการคำนวณพบว่า มีค่าความสอดคล้อง = 0.956

2.2 ด้านอำนาจจำแนก การหาค่าอำนาจจำแนกจากการทดลองใช้แบบสอบถาม (try out) กับประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุดโดยใช้สูตร t-test แบบ Independent ใช้เทคนิค 50% เลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป พบว่ามีข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 54 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.795 ถึง 7.664

2.3 ด้านความเที่ยง (reliability) การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้จากการทดลองใช้แบบสอบถาม กับประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและ ทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.700

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉลี่ยทั้งสองรัฐบาล ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยในสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดว่าประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับ รองลงมาคือประชาชนสนใจเข้าสังเกตการณ์ตามจุดเลือกตั้งต่างๆ สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลอย่างเสรีตลอดจนเจ้าหน้าที่มีการกีดกัน สกัด/ป้องกันการชุมนุมของประชาชนโดยอ้างการป้องกันเหตุรุนแรงและประชาชนเข้าถึงข้อมูลต่างๆของหน่วยงานรัฐได้ง่าย รวมทั้งบางส่วนเห็นว่ารัฐให้โอกาสประชาชนชุมนุมโดยสงบ ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ประชาชนรวมกลุ่มเสนอข้อเรียกร้องกับรัฐบาล เช่นกลุ่มเกษตรกร, กลุ่มผู้ใช้แรงงาน การเข้าร้องทุกข์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเห็นว่ารายการสื่อที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐจะถูกแทรกแซง

ขณะที่ในสมัยรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดโดยการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับรองลงมาได้แก่รัฐส่งตัวแทนอภิปราย ตอบข้อสงสัยของประชาชน ผ่านเวทีต่างๆ ประชาชนรู้และเข้าร้องทุกข์โดยตรงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนจัดเวทีชาวบ้านวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและรัฐให้โอกาสประชาชนชุมนุมโดยสงบ รวมทั้งบางส่วนเห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมผ่านกิจกรรม/โครงการที่รัฐจัดขึ้น ทั้งนี้ ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ คือรายการสื่อที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐจะถูกแทรกแซง กล่าวโดยสรุป ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางทั้งสองรัฐบาล

1.2 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นในด้านความเสมอภาคเท่าเทียม ด้านการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ด้านการพัฒนาบริหารและกฎหมาย ระบบการเมืองที่ทันสมัยในระดับปานกลางตามลำดับ ในขณะที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในระดับปานกลาง โดยด้านความเสมอภาคเท่าเทียม ด้านการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ด้านการพัฒนาบริหารและกฎหมาย และด้านระบบการเมืองที่ทันสมัย ในระดับปานกลางตามลำดับ ดังนั้นในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับมาก ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง โดยมีข้อสังเกตว่า สัดส่วนความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับมากของประชาชนในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีสัดส่วนสูงกว่า สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ค่อนข้างมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและเข้าสังเกตการณ์ตามจุดเลือกตั้ง ตลอดจนการชุมนุมเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ นอกจากนี้เห็นว่าการทำงานของสื่อมวลชนมีอิสระ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีมากกว่า และรัฐบาลรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มต่างๆ

ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้มีการชุมนุมอย่างสงบ การส่งตัวแทนภาครัฐร่วมอภิปราย ตอบข้อสงสัยผ่านเวทีต่างๆ และเห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมผ่านกิจกรรม/โครงการที่รัฐจัดขึ้น

โดยสรุป ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร สามารถจำแนกตามสถานภาพของประชาชน ดังนี้

1. เพศ โดยในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนเพศชายมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประชาชนเพศหญิง มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าเพศชาย

2. อายุ โดยในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอายุระหว่าง 31 – 50 ปีขณะเดียวกันกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไปก็มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีด้วย ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31-50 ปีมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีและอายุ 51 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ โดยในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พบว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าทุกกลุ่มอาชีพ ขณะที่กลุ่มบริษัทเอกชน/ค้าขาย และรับจ้างทั่วไปก็มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นทุกกลุ่ม

4. รายได้ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าทุกกลุ่มรายได้ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ก็มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท อีกด้วย ขณะที่สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า

5. ระดับการศึกษา ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่มขณะกลุ่มปวช.หรือต่ำกว่า ก็มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษา ปวส.หรือเทียบเท่า ส่วนสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรพบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่ม

2.2 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สัดส่วนความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองของประชาชนในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อยู่ในระดับมากมีสัดส่วนสูงกว่า สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ค่อนข้างมาก โดยเมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในแต่ละด้าน พบว่า

1. ความเสมอภาคเท่าเทียมประชาชนเห็นว่าในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการพัฒนาทางการเมือง สูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยมีการดำเนินโครงการ/งานต่างๆของรัฐเป็นมาตรฐานเดียวกัน และประชาชนได้รับความเสมอภาคเท่าเทียม ไม่แบ่งกลุ่มแบ่งสี

2. การสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ประชาชนเห็นว่าในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการพัฒนาทางการเมือง สูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยมีการบริหารบ้านเมืองยังผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศมากที่สุดและการเมืองมีเสถียรภาพมากกว่า แต่มีข้อสังเกตว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นไปอย่างเป็นระบบ ไม่เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมมากนัก

3. การพัฒนาบริหารและกฎหมาย ประชาชนเห็นว่าในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการพัฒนาทางการเมือง สูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยมีการออกกฎหมายที่เป็นสากล และมีความพยายามสร้างกติกาให้สังคมสงบ ขณะที่สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นั้นนานาชาติดูรับในการบริหารงานของรัฐบาลมากกว่า

4. ระบบการเมืองที่ทันสมัย ประชาชนเห็นว่าในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีการพัฒนาทางการเมือง สูงกว่าสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยมีความชัดเจนในที่มาของอำนาจ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรัฐ

โดยสรุป ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของทั้งสองรัฐบาล อยู่ในระดับปานกลาง แต่สัดส่วนความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระดับมากของประชาชนในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีสัดส่วนสูงกว่า สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ทั้งนี้ยังสามารถจำแนกตามสถานภาพของประชาชน ดังนี้

1. เพศ สมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนเพศชายมีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูงกว่าเพศหญิง ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พบว่าประชาชน เพศหญิง กลับมีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูงกว่าเพศชาย

2. อายุ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มอายุต่ำกว่า 40 ปี และ 51 ปี ขึ้นไปมีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่างอายุ 41 - 50 ปี ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปีมีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พบว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย น้อยกว่าทุกกลุ่มอาชีพ ขณะเดียวกันกลุ่มอาชีพบริษัทเอกชน/ค้าขายก็มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไปอีกด้วย ส่วนในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป กลับมีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอาชีพขณะที่กลุ่มอาชีพ

บริษัทเอกชน/ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวมากกว่ากลุ่มรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกรอีกด้วย

4. รายได้ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทและมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย มากกว่ากลุ่มรายได้ระหว่าง 15,001 – 30,000 บาท

5. ระดับการศึกษา ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พบว่ากลุ่มการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยน้อยกว่าทุกกลุ่มที่มีการศึกษต่ำกว่าขณะที่กลุ่มปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวมากกว่ากลุ่ม ปวช. หรือต่ำกว่า และปวส.หรือเทียบเท่า ขณะที่ในสมัยรัฐบาลรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พบว่ากลุ่มการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย มากกว่าทุกกลุ่มที่มีการศึกษต่ำกว่า

3.ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังของบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ หรือส่งผลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสมัยรัฐบาล กล่าวคือ ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังของบุคคลกับความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระดับประชาธิปไตย

จากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระดับประชาธิปไตยในสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แต่ตัวแปรรายได้ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เท่านั้น กล่าวคือ ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระดับประชาธิปไตยในทั้งสองสมัยรัฐบาลแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรรายได้ มีความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันเฉพาะสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เท่านั้น

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสองรัฐบาล

จากการหาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสองรัฐบาล พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งสองรัฐบาลมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในสมัยรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งมาก ก็มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในอีกรัฐบาลน้อย

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองของสองรัฐบาล

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองของสองรัฐบาล พบว่าความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองของประชาชนทั้งสองรัฐบาลมีความสัมพันธ์กัน ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในสมัยรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งมาก ก็มีแนวโน้มจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองในอีกรัฐบาลน้อย

โดยสรุป ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ต่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ตัวแปรรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมือง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสองรัฐบาลนั้น มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อกัน

ในทิศทางตรงกันข้าม อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองของทั้งสองรัฐบาลก็มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. **ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ** ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงประชาชนเข้าใจการเมืองในระบบประชาธิปไตยในการใช้สิทธิเลือกตั้งและมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือประชาธิปไตยโดยอ้อม (Representative Democracy or Indirect Democracy) ซึ่งประชาชนจะเลือกผู้แทนทำหน้าที่แทนตนในสภา โดยที่ประชาชนยังพอจะมีช่องทางในการควบคุมการเมืองการปกครองได้บ้าง ขอบเขตของการมีตัวแทนของปวงชนนั้นต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วไป ประชาชนทั่วไปต้องมีสิทธิที่จะมีตัวแทน สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จะไม่เป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือมีเงื่อนไขกีดกันประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และสิทธิพื้นฐาน (Basic Rights or Fundamental Rights) ของประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิในการพูด การเขียน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การนับถือศาสนา และสิทธิที่เท่าเทียมกันในศาล เป็นต้น (ไพโรจน์ ชัยนาม, 2524)และในขณะเดียวกัน ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์เลือกตั้งจุดต่างๆ สื่อมวลชนแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลอย่างเสรี และเจ้าหน้าที่มีการกีดกันสกัดป้องกันการชุมนุมของประชาชนโดยอ้างการป้องกันที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ของภาครัฐและรัฐให้ประชาชนชุมนุมโดยสงบในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับ(ไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ 2557) และรัฐบาลส่งตัวแทนอภิปรายข้อซักถามข้อสงสัยในทางการเมืองทุกเวทีต่างๆ ประชาชนเข้าร้องทุกข์โดยตรงในหน่วยภาครัฐที่ตัวเองได้รับผลกระทบโดยตรง ตลอดจนประชาชนจัดเวทีชาวบ้านวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและประชาชนแสดงความคิดเห็นกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยประชาชนเข้าร่วมผ่านกิจกรรมโครงการที่รัฐบาลจัดขึ้น เมื่อพิจารณาประเด็นความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย พบว่าในช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 38.2 และในขณะเดียวกัน รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.2 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย สมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีสัดส่วนสูงกว่า สมัยรัฐบาลนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

2. **เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย** เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อจำแนกตามสถานภาพของประชาชน ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เพศชายมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าเพศหญิง ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เพศหญิง มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าเพศชาย ในขณะที่ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประชาชนอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่ม และสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31-50 ปีมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่ม ทั้งนี้ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มอาชีพรับราชการ/

พนักงานรัฐวิสาหกิจมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าทุกกลุ่มอาชีพ ขณะที่ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นทุกกลุ่ม ในส่วนของรายได้ ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าทุกกลุ่มรายได้ ขณะที่สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทมีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า และตัวแปรระดับการศึกษา ในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่ม ส่วนสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าทุกกลุ่ม

3. การหาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เห็นว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา ต่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ ในสมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ตัวแปรรายได้ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมือง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งสองรัฐบาลนั้น มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อกันในทิศทางตรงกันข้าม อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางการเมืองของทั้งสองรัฐบาลก็มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามเช่นเดียวกัน จากผลการหาความสัมพันธ์ดังกล่าว ที่พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองและความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤติชัย เพ็ญศิริ (2548) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะและนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ประชาชนส่วนใหญ่ต่างมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกระดับ สะท้อนความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ รัฐจึงควรมีมาตรการสร้างองค์ความรู้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ทั้งการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การเสนอข้อเรียกร้อง การเข้าร้องทุกข์เพื่อให้ประชาชนตระหนักได้ว่าไม่เพียงแค่การเลือกตั้งเท่านั้นที่เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.2 จากผลการวิจัยประเด็นรายการสื่อที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐจะถูกแทรกแซง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ ทั้งในรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะและนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร สะท้อนให้เห็นถึงเสรีภาพของสื่อในการนำเสนอข้อเท็จจริง อีกทั้ง ยังสะท้อนถึงความเชื่อมั่นต่อการบริโภคข่าวสารของประชาชน สังคมจึงต้องพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าว เพราะสื่อถือว่าเป็นบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน และสังคม

1.3 การพัฒนาการเมือง ทั้งความเสมอภาคเท่าเทียม การสร้างเสถียรภาพทางการเมือง การพัฒนาบริหารและกฎหมาย และระบบการเมืองที่ทันสมัย รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ล้วนมีพัฒนาการทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร สะท้อนถึงทัศนคติในการบริหารงาน ความเชื่อมั่นเสถียรภาพ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องสร้างทัศนคติ และความเชื่อมั่นในการบริหารงานแก่ประชาชนมากขึ้น

2.ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (พ.ศ.2551-2553) กับนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ. 2554-2556) ควรมีการศึกษามาตรการในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง อีกทั้งสามารถศึกษาเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาการเมืองในภูมิภาคอาเซียน ทำให้สร้างความตื่นตัวให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ทันต่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

เอกสารอ้างอิง

- กฤติชัย เพ็ญศิริ. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2543). แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง : เอกสารเผยแพร่ความรู้การปกครองท้องถิ่นฉบับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักบริการราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย.
- ไพโรจน์ ชัยนาม. (2524). สถาบันการเมืองกฎหมายรัฐธรรมนูญภาค1ความนำทั่วไป. กรุงเทพฯ : โครงการตำราชุดตำราลำดับที่ 5 คณะกรรมการสัมมนาและวิจัยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2542). การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : พาพาส
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2547.